

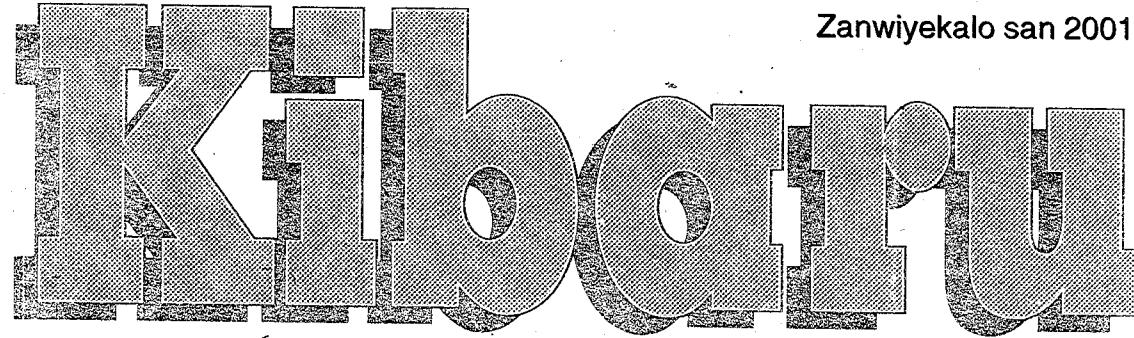
BAKURUBASANNI

(nimoro 12 songo)

Mali kono = Dorème 300

Afiriki kono = Dorème 600

Jamana wero = Dorème 1000

Kunnafonisében bota kalo o kalo. BP: 24 Téléphone : 21-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 29nan boko 348nan A songo : dorème 15

Zanwiye kalo san 2001

Sikasokaw y'a jira ko kooriko te sabati tinejalanté ko

«Misali la, anw koorisenelaw ka ntura bo, ko k'a kantigige, k'a sogo sarada ka ke saraba saba ye, anw yere ani semudete ni goferenaman ce; saraw celi waati mana se, goferenaman ni semudete ka sara numanba saba ce, ka soro ka konofew d'anw senekelaw ma. Kabini folo fo ka se bi ma, anw ni goferenaman ni semudete ce tilali be ke nin cogo de la ! Fo ka se bi ma, bee b'a miiri ko tilali be ka k'a cogoya la !» Nena koorisenela do, Meme Jalo de ye nin kabako misali da jama nekoro, Sikaso nogonkunben senfe, min kera san 2000 desanburukalo tile 29 na tile 30, na tun be kooriko yiriwali feerew nefoli kan, goferenaman ni semudete ka cidew fe. Meme Jalo bolo ntura in ye koori feereta ye goferenaman ni semudete ma, dasu la.

Misali be senekelaw ka dusukasi kofo kooriko taabolow la, an be don min na i ko bi. O yere de kama togodaw yiriwali minisiriso y'a kanu ka koorisenelaw bee lajelen kunben Sikaso, minnu be semudete ni «O H V» ka kadara kono, walasa u bee lajelen ka je ka feerew nini kooriko gelleyawla. Ola, togodaw yiriwali minisiriso ni senekelaw ka soba cidew jera ka koorisenela mogo biwolonwula kuma nogonya Sikaso senekow nejinini soba kono; senekelaw ka soba ka cidew nemogoya tun be soba in yere peresidan bolo, no ye Seku Umaru Tali ye. Fana semudete koorisenelaw ma ye kene in kan.

Nogonkunben in nemogoya tun be Sikaso mara nemogo, Seku Samaseku bolo. Koorisenelaw ni balosenelaw ka lafasalitonba, «SYCOV» tun be kene kan ani Mali tilebinyanfan senekelaw ka tonba «SYPAMO», ani Kita serikili senekelaw ka tonba «SPCK». Mogoyeleke werew sera kene kan nu ka hakilinanw ye, ani kolesilikelaw gansanw, ka fara ninnu kan.

Kumaw taabolow sabatili kalifalen tun be Musa Lewo Sidibe la, no ye baaraw bolodali ni jatew neaboli ciyakeda

nemogo ye togodaw yiriwali minisiriso la. Ale ye kuma ta bamanankan na ka nogonkunben kun nefo jama ye, no ye kooriko yiriwali feerew nejininiye. Tuma min na Musa Lewo Sidibe tilala jamana seneko lahalaya nefola, ani kooriko bilama cogoyaw ani feere minnu be senna sisan ani minnu be na kofe, kumaw sebekorowusura wale damadow kan, i na fo kooriko taabolo dow bilali kenyereye bolo kan, ani senekelaw sendoni semudete labaarali wariko la ani senekelaw ka jurucayali anijuruwsarali waati surunyali, k'a ben ni sannifeere kelen ye ani koorisenelaw ka jurucayali ani koori wari sarali sumaya ani koori sansongo dantigeli sanni koori yere ka dan dugukolo la, ka fara koori songoko dantigecogow kan.

Koorisenelaw bee lajelen benn'a kan ko ninan koorikolagosilima soroko risongo jiginni doren fe dije seleke naani na; ko goferenaman ka naniyajuguya ni semudete ka waritine no fana b'a la. Senekelaw y'a jira ko fen min balal'u la kosebe, o ye Faransi koorikow ne naboi ciyakedaba. «CFDT» ka koorisanyoro bolofara «COPACO» sendoni ye Mali koori songo dantigeli la dije seleke naanina; kemesarada la «COPACO» niyorye 0,5ye. Koorisenelaw ka kumaw senfe, u ye taakasegin ke wari tineni kan, wari min tun y'u jigi ye ni koori songo binna dije kono.

Semudete bilali kenyereyw ka bolo

kan ani koorisenelaw sendoni semudete labaarali wariko la, olu koorifowcayara kosebe. An be don min na i ko bi, semudete labaarali wari hake be ben sefawari miliyari 32 ni miliyon keme duuru ma. Bi, bi in na semudete taabolo minnu ka kan ka bila kenyereyw ka bolo kan, olu y'a

taransiporikowye, kooribalonwtigeyorow n'u soggoyorow ani senekemansinw labenyorow n'u dilanyorow. Koori senefenw laseli senekelaw ma. Ni y'a jatemine, nin walew n'u nogonnaw be se ka mogonisondiya. Nka bi ma senekelaw nidonni kuma fo semudete labaarali wariko la; o kama nin wale kofolenw ma mogo caman kun mine, sanko a kongew bee ma fesefese ka ban folo.

Nk'a kera cogo o cogo, k'a sababu ke kooriko foyoro ye jamana sorokow la, semudete te se k'a ka taabolo dow bila kenyereye bolo kan, fo laben dow ka sabati folo.

Ni baasi were ma ke, taabolo minnu be wari hake min ladon san kono, o be se sefawari miliyon 393 ma. Jamana be wari min soro kakan feere siraw kan, ni y'olutila saba ye, taabolo ninnu be fila ta (2/3). San 1999 - 2000, koori hake min soro, o benna toni 459.123 ma.

Ninanta hake ka kan ka ben toni 232.239 ma, ka soro ninan jigiw dalen tun don toni 523.600 kan. Koorisenelaw y'a jira k'u b'u hakili jagabo kosebe ka ben ni san were ye, sabu ko koorisenelalya ye bee son hakili la.

Sann'o ce danaya ka kan ka sabati goferenaman ni semudete ani koorisenelaw ni jogon ce, ka fara senekelaw ka tonw ni jogon ce danaya kan.

**Moriba Kulubali
Badama Dukure**

Wusuru minebagaw ni duwaniyew ka wulikajo

K'ata san 2001 zanwiye kalo tile 14 na ka t'a bila tile 17 la, sorokow ni nafolokow minisiri Bakari Kone ye taama min ke Sikaso ni Segu maraw la, ka t'a ne d'a ka baarakelaw kan, n'olu yewusuruminlaw ni duwaniyew ye, a y'a f'u ye k'a geleya ko san 2000 geleyaw ma dogo mogosil a jamana kono, wa k'a baasiw be se san 2001 ma.

Minisiri ka taama senfe a ni duwaniye nemogoba Seyidu Jawara tun be nogon fe, ka fara wusurukow nemogoba kan, n'o ye Mohamedi Eli Haji Keyita ye, ani jamana kesuba nemogo Sanba Waye. Minisiri Bakari Kone ka nin taama in dabora wale fila kama : Ka baarakelaw fekow don, k'u ka geleyaw sidon, ani k'u ladonnaya san 2001 geleyaw la soro ta fan fe, walasa u be se ka wulikajo ke ka nafolo ladon kosebe.

San 2000 soro nagasira k'a sababu ke jamana ka feerefew songow binni ye diue seleke naani na, ani tajimafew songo yelenni; ka fara jamana ka nafolokomagow cayali kan, i n'a fo san 2002 ntolatanba ni kalafiliw labenw; o

kofe baarakela dow wulila k'ujokofodoka far'u ka saraw kan.

A jirala ko san 1994 ta temenen kofe jamana ka sorokow bee lajelen bennu geleya san 2001 in kono, k'a sababu ke koori soro lagosili ye ni 50 hake ye kemesarada la; o bee lajelen ni balokogeleya fana donna nogon na. Kemesarada la, jigiw dalen tun don min kan fosi ma soro la 17 ni tila ko.

Senefew ma se ka jigiw fa, ka sababu ke sanjidese ye san 2000-2001 samiye la ani semudete ka geleyaw. Geleyaw bennu don nafoloko fana la, san 2001 nafolodeseta be ben sefawari miliyari 46 ni miliyon 027 ma san 2000 ta tun ye sefawari miliyari 41 ni miliyon 222 ye. Kemesaradala deseta cayara ni 11,68 ye.

N'i ye jamana soro bee fara nogon kan, min be se ka mara kerefe, kemesarada la, o ka 14 soro, o be geleya kosebe. Nin lahalayaw b'a jira ko soro keli wajibiyalen don wusuru baarakelaw ni duwaniyew kan. Nka soro te se ka ke abada fo yuruguyurugu min be ke ka

minenw ladon jamana kono, f'o ka keler. Minisiri ye taakasegin k'o kuma kan a ka taama in senfe, sango duwaniyew dagayorow la, n'olu ye Zeguwa, Kuri, Sikaso, Kucala ani Segu ye.

O yorow la, minisiri n'a nofemogow ye baarakelaw laje, ka laban ka sigikafok'e ni ciyakelaw ye.

Minisiri taara jamana kesuba wusuru baaradaw, baaraw bolodayoro ni jateboyorow bolofaraw laje dugubaw kono. A seginna kuma kelen in kan o yorow fana na, n'o ye nafolo lajereli ye ka bila jamana ka bolo kan. Minisiri ni Sikaso ani Segu jagobatigini seriwusi nemogow jera ka kuma. Koro bolila senekelaw ka geleyaw kan, ani «taransiteri» ni duwaniyew ce geleyawani «TVA» konew ni wusuru sarabaliya.

Nogonye in senfe minisiri da sera yamaruyasaben ma, min ka kan ka da mobilibaw kan, an ka jamana ni dafejamanaw furance taamali nogoya kama. Kolosilikela ciyakeda «S.G.S» de be seben in dilan. A jirala k'o baara lasumayalen tun don; nk'a kow benni teliya tile fila in na.

M. Tarawele
Badama Dukure

Baarakelaw y'u seko ke

Minisiri Bakari Kone ye taama min ke Sikaso ni Segu maraw kono, a bor'a kalama ko geleyaw b'a ka baarakelaw kan. Min ye duwaniyew ka geleyaw ye, mobili nenema t'olu bolo, ani maramafen an'u be baaraw ke ni seben min fana ye, ote seben numan ye, sabu a sariyaw ma dafa; o kofe duwaniye dow ka kan ka kalan; do ka kan ka fara dow ka kalan kan. Min ye wusuruko ta fan ye, a jirala k'o baarakelaw ma laboli ke hali doonin; mobilikob'olufana la ani baarakeminew i n'a fo warimarayoroko.

Ka fara nin geleyaw kan, wusuru sarabaliya geleyaw be sen na kabini san 1991 marisikalo tile 26 jaadiba waati fo ka se bi ma. Nk'o na ta bee, a jirala ko duwaniyew ni wusuru baarakelaw y'u seko ke. O siratige la, san 2000 soro hukumu kono, Sikaso duwaniyeso ye sefawari miliyari 16.248 ladon; san 1999 ta tun ye sefawri miliyari 15.644 ye. Soro kerenkerennen siratige la, u ka nafolo ladonta bennu sefawari miliyon 3.063,1 ma san 2000 la; san 1999 ta bennu sefawari miliyon 3.094,1 ma.

Sikaso mara duwaniyew ka san 2000

nafolo lajerelen bennu sefawari 16.248.880.063 ma; jigiw dalen tun don sefawari miliyari 18 kan.

Nin hake soro sababu bora Kodiware mankanw na, ani Siyama sanuboyoro geleyaw ani senekelaw ka geleyaw, ka fara jagokelaw taw kan.

Min ye Segu duwaniyesoba ye, keme sarada la, ale de b'a jo ni 99 ye Segu

Sikaso sira be ka tijne ka t'a fe

Sikaso nogonkunben senfe, taakasegin kera wale kan, min ye balow laboli ye yorow la, minnu ye soro ke k'u lase yorow la, minnu ma soro ke. Senekelaw y'a nini goferenaman fe, a ka feerew siri ka wale in sabati kosebe, bawo yoro caman be yen minnu ma soro ke ninan.

Senekelaw y'a kanu ko sumanw ka san k'u mara, ka kongo nesigi, i n'a fo «PACCEM» y'a ke cogo min na Segu mara kono. «PACCEM» ye Malika poroze ye min ka baara ye balo sannifeere sabatili ye. Sannifeere te se ka sira soro duguw ni nogon ce ni sirako ma sabati. Anw ka jamana ka sirako ma sabati kosebe. Dugucaman be yensira te minnu

mara soro kola; san 2000, duwaniyesoba in tun ka kan ka sefawari miliyari 10 ni miliyon 800 ladon; a ye sefawari 11.021.461.616 ladon; o b'a jira ko kemesarada la, a ye 102,5 ladon.

Nin baara kelenw ye minisiri wajibya, a k'a janto baarakelaw ka geleyaw la. O siratige la feerew sirla ka ban walasa ciyakeminew ka d'u ma ani baarakela kuraw ka taa togodaw la.

M. Tarawele
Badama Dukure

ni nogon ce; hali ni sira be yen, i b'a soro a sira man ni kosebe. O la balo songo be geleya, k'a sababu sirantanya ye, walima sira tijneni ye.

Siraba nafama min be Zeguwa ni Bamako ce, o tijnenen don yoro caman na, i n'a fo Sikaso ni Nena furance la, min janya be se kilometre 75 ma, ani Tula, Buguni, Welesebuguani Bamako furance; o janya be se kilometre 170 ma. Nin yoro ninnu labenna, a te teme san naani kan. Bee b'a don ko Sikaso dugu ye noba bo san 2002 KUPUDAFIRIKI labenw ma. N'a fo ra ko mogow ka teme sira tijnenen ninnu fe ka se ntolatanba in kene kan san 2002, sikasokaw ka baaraw be lagosi.

Moriba Kulubali
Badama Dukure.

Tumutu ye minisirijemogó bisimila

Zanwiyeñkalo damine na, minisirijemogó Mande Sidibe ye taama dō laben ka n̄esin jamana marayorō 6 nan, 7 nan ani 8 nan ma. A fōlōla tumutukaw la; a n̄olu jera ka kuma baloko, basigi ani mara kalali koñew kan jamana fan tōw la.

Sanjiko digira marabaloko n̄a baganko la kosebe, ninan. Tumutu mara kono, senekow sirilen don sanji la. K'a sababu ke sanji nabaliya ye joona, an'a cuncunni mara n̄ef, malosun caman tununna ji fe. Nin wale be salon balodeseko to juguya ka t'a fe; salon balo soroñen kera toni 27.830 ye.

Dumuni k̄eyorō fana dōgoyara baganw na; olu bēna wajibiya ka yorō caman boli geleya la ka taa balo nini. Mogo be se k'i jigi da fēn kelen min kan, o yemoniye; o fana jēgēmō be ke ni laadala mōnikelanw ye.

Binkanni minnu kera Tumutu mara kono olu be lawale binkanniw ladege. Osiratige la tumutukaw ye faamaw fo kosebe u ka lakanali baaraw la mara kono. Nka halibi basigi ma sabati kosebe, k'a ke bēs sago ye, i n'a fo Tonbukutu méri Mohamédi Sise y'a jira cogo min na.

Tumutu mara n̄emogoba Mahamadu Mayiga y'a jir'a ka kōrōfōw la, ko mara tun na Ala tanu kosebe n'o y'a soroñko, i n'a fo Mali yorō tōw be cogo min na, ni sanfesiraw, bajikannaw ani dugumasiraw sabatilen tun don. Ako sanfesira tigeli yere ye Tumutu sirako juguya ka t'a fe, ka mara tige ka bo jamana fan tōw la. Walasa u ka se ka bo dingé in kono tumutukaw bēs jigi dalen don Tumutu ni Duwansa ce siraba kan, n'u k'o ma ko «Jigiya siraba». O sira in be se ka taama sanga niwaatibēs lajelen na; a baarali nafolo be t'a jo sefawari miliyōn 575 la; odun sete Tonbukutumara mōgōw ye. Minisirijemogó ni Tumutu

seriwsimogó ka tōnsigi senfe da sera haminankō wērew ma, i n'a fo yorōminenicencenfe anikēneyakow ni kalankow ani bololabaaraw.

Tumutu mara m'a sigi ka geleyaw file. U ye san tan minnu ke ka cencenko kele, u ye nōba b'o la; wa bēs lajelen hami ye jiri turuli ye ka mara fan bēs labo. Jiko siratige la jigiw ka ni. Jisoroyorō 1223 bēyen, aniponpekōlōn 509; ka fara jisira 4 kan minnu labennen don ka ban. jamana ka san tan nataw kēneyakow sabatili poroze ye baara minnu ke san 1999 kalo saba fōlō la, o baaraw be mōgo nisondiya kosebe. Min ye kalanko ye, jigiw ma tige hali n'o y'a soroñko kemesarada la, denmisennin 38 be

don lakōli la. N'i jamana kuuru ta jateminenā Tumututa ka dōgōkosebe. Nka mōgōwulilend don k'ujija kalanko la kosebe, o wale be mōgō hakili sigi. Dugu o dugu lakōliso kelen walima kalanyorō kelen, o wale min be senna jamana kono, o be tumutukaw dēme u ka wulikajo la. Bololabaaraw fana be ka sanga soroñen k'a sababu ke kanadakaw ka dēme ye; olu ye soba dō jo bololabaaralaw kama. Minisirijemogó Mande Sidibe y'a jira ko nin haminankō fēn o fēn kofor'a ye taama in senfe, a bēn'a sēbē don a bēs lajelen nēnaboli ma. A y'a jira ko nōgōndēme min be jamana kono, o na ke sababu ye ka tumukutukaw ka balokogelyaw nōgoya kosebe.

Solomani Dunbiya
Badama Dukure.

Kidalikaw bēs ka kan ka ja basigibaliya kele

Minisirijemogó Mande Sidibe ka taama ni jamana mara seginnan ka bulonba sigili baaraw benna. O kōfē Mande Sidibe n'a nōfemogōw ma se Kidali joona. Nka nin si ma fēn bo Minisirijemogóbisimilali cogo numan na.

Dōgotōrosoba kelen min be faaba kono, o niyorōtōw ce janya be se kilometere 400 ma, wa baganmaralaw ka

denmisennw ka kalan lanogolen don, k'a sababu ke kalansontanya ye Kidali mara kono. Maraseginso ni sigidaw yiriwali baaraw nagasilen don k'a sababu ke kunnafoñi bolibaliya ye kominiw ni nōgōn ce.

Ninan, soroñko bēna geleya ka t'a fe Ala ni sanjidēse sababu. Kidali bulonba n̄emogó Hama Agi Sidamédi

je 4

je 3

Né 3 nan tɔ

ka fo la, wale fołfɔł min ka kan ka kε, o ye baganw ka dumuni ni hadamadenw ka dumuniw ninini ye kabini sisan ka nesin Kidali mara faaba ma, walasa ka masiba nata kunben n'o ye jakongo ye.

Walasa ka Kidali bo nin dingé kono, kidalikaw y'a nini faamaw fe, u ka feerew siri ka koronfela maraw yiriwali poroze baaraw damine joona; san tan nogon ka kan ka k'o baaraw la. Hama y'a jira ko dème min be k'o hukumu kono san o san, o dème nənaboli ka kan ka kalifa bulonba la. Minisirinəməgo Mande Sidibe y'a jira k'ale nakunté fila ye Kidali mara kono. Maradenw be se k'a dòn cogo min na ko u haminankow ye goferenaman haminankow ye.

Nka minisirinəməgo m'a dogo ko gelya minnu be feerefew sōngow nagasili la ani taji sōngo yelenni, olu kama camanbora goferenaman fanga la. Goferenaman wajibiyara k'a ka baara bolodalen dòw bila kerefe. Nka Kidalitaw b'u cogo la.

Mande Sidibe y'a jira ko Kidali yiriwali baaraw be se ke fuyen i basigibaliya ma se ka bo mara in kono. Walasa o ka se ka ke goferenaman b'a joyoro fa, nk'a kelen te se fo kidalikaw ka je ka wuli ka lakanalikew dème ni sigikafow ni nogonyew ye sanga ni waati be. Kosa in na faamaw ka wulikajoma se ka dankari basigibaliya la. Binnkanniw juguyara ka t'a fe; o kera sababu ye ka Kidali mara soroço nagasi kosebe. Walasa basigibaliya in ka se ka keler k'a ban pewu, Kidali mara nəməgo Egileze Agi Foni y'a jira ko lakanabagaw basigiyoro dò ka kan ko laben Tamasina lamini na sabu binkanniw ka c'o yoro la kosebe, walima sanga ni waati be lakanabagaw ka to ka t'u munumunu yen.

O kofe, a y'a jira ko mobili nənemaw ka nini ka di lakanabagaw ma.

Solomani Dunbiya
Badama Dukure

Jeliw ce mankan b'a fe ka nogoya

Jelikuntigi fila, Jeli Baba Sisoko ni Bakari Sumano ka son k'u tege di nogon ma, ka je ka sigi, o be kele banni kofe Mali jeliw ni nogon ce. Ninwale kera taratadon, san 2001 zanwiye kalo tile 16, k'a sababu ke jamana kuntigi Alifa Umaru Konare n'a muso Adamu Ba Konare ka timinandiya ye, sekow ni donkow tigilamogow kunbeni kene kan, min be laben san o san Adamu Ba Konare fe san kura hukumu kono. Kabini bisimilali laseli senfe, Madamu Adamu Ba Konare da sera jeliw ce wale in ma. A y'a jira ko benbaliya in digilen don ale la kosebe, ka sababu ke a be dankari jeliw danbe la. O la a y'a nini jeliw fe, u ka nne nin wale in ko, ka ben, walasa jamana ka ke ben, kotonogontala, bonya ni karama jamana ye, sabu jeliw ka baara ye ben sabatili ye jamanadenw ni nogon ce. Jamana nəməgo Alifa Umaru Konare y'a fanga far'a muso ta kan, k'a jira ko jeliw ka benbaliya masiba be se

nemogow, jamanadenw, jeliw yere ani jamana bee lajelen ma.

Tuma min na nənajew daminen, jamana nəməgo ye Bakari Sumano tege mine ka Jeli Baba Sisoko segeré sabu o ye koro ye. U sigira ka kuma. Kuma minnu fora, olu ma dòn nka jatalaw ye peresidan n'a furumuso ani jelikuntigi fila ja min ta nogonfe, o b'a jira o ben kumaw de fora. An be se k'a fo ko nin ye fo kabon sabatili daminen ye jelikuntigi fila ni nogon ce.

Yusufu Dunbiya
Badama Dukure.

Basigibaliya ye gawokaw haminankoba ye

Minisirinəməgo Mande Sidibe ka koronfela taama senfe, a bora Tomutu k'a kunda Gawakan. Gwo b'i n'a fo duguba min kurakurayara kosa in na. O sababu bora Wusurumineyoro ciyakeda lakurayalila, anciyakeda «Colas GME» ka yoro kura labennen, ka fara komini ka jagokeyoro kuraw kan. Gwo bonya ye kilometere 173.500 ye, fan ni fan, lamini jate la; mogo hake min b'a kono, o be se 482.000 ma. Gwo tilalen don serikili naani ni nogon ce; komini 23 b'a kono; komini 22 ye togodalakomini ye; fila ye dugubakono taw ye. Komini 22 ye baaraw damine. Tendemine komini sigili besenna halibi; basigibaliya kera sababu ye k'o wotew tine kosa in na. Salon, komini ni serikiliw ka konseyiw ani bulonba ye dème soro k'u ka baaraw damine. Fangaso fana y'u dème. Gwo mara be ka bo doonin - doonin san 1990 - 1995 basigibaliya geleyaw kono. Goferenaman n'a dèmebagaw kera sababu ye ka basigibaliya mogobisimila ka sigiyorow ni baaraw d'u ma. Mogoburutilenw fana lasabatili ma ke bolokofefen ye. Nka baara minnu tora, olu de ka ca ni minnu kera ye. Gwo mara nəməgo da sera dòw ma, i n'a fo Gwo pon dilanni ani Gwo ni Labezenga furance siraba labenni, ani

koranfela labaarialporoze ka baara minnu dulonen don Gwo mara la, n'o ye «ADIN» ye, ka fara Ansongo serikili labaariali kan. Gwo mara nəməgo Bukari Gindo ka nin kuma ninnu kofe, nogonye senfe gawokaw yere da sera balokow ni basigilikow ma mara kono.

K'a sababu ke nian sanjiko gelya ye, gawokaw ka balo deseta jatera k'a ben toni 86.632 ma. Walasa ka se ka nin wogerent fo dème ka don gawokaw ma ni nakobaara minenw ye, ani balo dunta yere. Min ye basigibaliya ta fan ye baara minnu kera, olu ma jigiw dafa folo. Nogonye senfe, minnu ye, kuma ta, olu caman y'a jira ko do ka fara lakanabagaw hake kan, ka minenw di soro dasi w ma. Min be ka basigibaliya juguya ka t'a fe, oye Bahanga n'a ka mogow ka kosa in na binkanniw ye Tarikenti Sandaramaw basigiyoro kan. Minisirinəməgo Mande Sidibe y'a jira ko lakananliminenw bena di soro dasi w ma, walasa a ka se k'u ka baaraw ke, baw da kelen te basigi ni lafiya la; olu be fen bee sanfe. Mande Sidibe y'a jira ko lakanabagaw hake kan, ka minnu ye faso nikankobaw ye, olu te nənaboo fo bee k'a jeniyoro fin. O kofe, a ko se min be goferenaman bolo, a be jama dème n'o de ye doonin-doonin.

Solomani Dunbiya ni Badama Dukure

An balimamuso dōw bē jonya la Faransi

Faransi polisiso ka laadala duguyaala senfe, neneba waati, u taara bō farafin npogotiginin dōkan, duloki fegenmanin dō b'an kan, a sennakolon mosonen don negejurucisonin dō kōno. Bugunnatigesēben kise kelen tun te sungurun kun w'a te hali n'an k'i faga men nansarakan na. Polisiw taara ni waliden ye dōgotoroso la, u k'a laje kojuman nifent'a la. Dogotorow ka fileli y'a sementiya ko nene ni kōngō ye sōgōsōgōnijē bila dennin na ani ka mankan misennin banbali dō basigi a tulo kōno, min sababu la, a te menni ke k'a ne.

Sungurunin ka banaw nogoyalen, a y'a jira k'ale tōgo ko Safiya ka bō Somali dugu do kōno, n'o ye Arigesa ye. Ale ye yatiimeden de ye, min tun bē lamōna a momuso bolo, se foyi tun te min ye. O fana ye Safiya kalifa a benke dō la min bē bō Somali faaba kōno, n'o ye Jibuti ye. Benke fana ye walidēn kalifa a kanimemuso dōla, o ka taa n'a y'a bolo Faransi. O n'a furuce sigilen don Faransi faaba Pari dafela kin dō la. Sungurunin in bē taa waati min na Faransi, o y'a soro a si tun ye san 8 ye. Aye san 5 min k'o k'o a ka mogow bolo Pari dafela la, Safiya ye fen bēs y'a ne na fo here. U y'a bila baara suguya bēs la : Tobili, dennadon, sokono baaraw, denmisēnwbilasirali lako lila. Ayedōke nin bēs la ani ci wērew.

Safiya tun bē si a balimajugu ninnu ka kolijegen de kōno dugukolo gansan kan. U tun b'a baadebe gosi, w'a ka dumuni tun te dōwēre ye sumantow ko. Sarako kuma te se ka fo Safiya ka baarako la. Sine fila, npogotiginin in bolila, ka so coolo. U y'a nini o bēs la, k'a minē, ka na n'a ye. Sine sabanan in de la, polisiw kelen k'a minē, ka t'a fura ke dōgotoroso la, olu y'u nesin n'a ye yoro kerenkerennen dō ma, n'o jekulu ka baara bēs bennen don jonya kēlē ma.

O ciyakeda kuntigi Mariki BEZIYATI sonjalen y'i kanto ko mogow bē baga olu ma, sanga ni waati bēs, nin ko suguyaw jateli la jonya baaraw ye, k'u dalaminekala ke k'u ma feere sugufiyē la. A k'ale bē se k'i jo a seereya kōro, ko baarakēden ninnu caman ka mogow b'u sansongo minē; a ko tuma dōw la, u bē dōw yēre feere lahawuta nafoloba la. U ka baaraw siratige la, danbe ni horonya ni lafiya ni hadamadenya fansi

t'u minecogo la. U ni baganw dōrōn de bē sanga nogon ma, bawo cili min bē d'olu kan, o nogon de fana bē d'u kan. Sara fansi t'u ye.

Jonyakelē ton min bē Faransi, a sigira sen kan kunnafonidila dō de fe, n'o ye Dominiki TORÉSI ye, ninan y'a san 6 ye. Ale de fōlo y'a kōlosi ko dunan minnu bē baaradenya la u ka jamana kan, u ka baara te dōwēre ye jonya kō, bi tile in na, an b'an disi gosi min kōno, ko jonya tile temena.

Safiya ye jonyakelē ton in ka mogō demeta fōlō dō ye Pari dugu kōno. An bē don min na, i ko bi, ton in kiiriko nēnabōbaga korini MANSOK'uy'utēge da Safiya nogonna 250 kan, ka bō dīse jamanaw tonkun naani bēs la. Korini ko bagabagali ni tōrō minnu bē se k'u bangebagaw soro u ka kow la, o de b'a to baaraden ninnu caman b'u mantun u ka nitōrō ni lajaba walew kan. Min bē seka far'okan, u caman te nansarakan men.

A jirala ko mogō minnu bē jonya baara la Faransi kōno bi, n'i y'u tila 3 ye, a sigiyorōma 2 bēs bē bō Afiriki tilebinyanfan jamanaw kōno.

Jonkelē ton ye mogō 200 lakodōnne minnu sugandi u la, okemesarada la, u y'a ye ko 99 bēs ye musow ye, sungurunin kōgōfabali 48 bē minnu cēma, n'u si bē san 13 ni 18 cē. Olu npogotigi fitinin ninnu mana kemesarada, i b'a soro 67 b'u la, minnu bē bō Benēn ni Kodiwari ni Nizeriya ni Kameruni ni Gabon.

Bi tile baaraden jōn dōw fana bē bō Madagasikari ni Afiriki kēnekanyanfan ni Azi worodugu ni kēnekanyanfan jamana caman kōno.

Afiriki ka jonya baaroko ye laadalako ye, bawokabinilawale, mogow b'u denw di lamōbagaw ni karamogow ma, u k'u sago k'u la. Halisa, o bē senna Afiriki tilebinyanfan jamana dōw kōno. Faantanya nan'o wale juguya, bawo bangebagaw te siran Ala ne bilen k'u denw kalifa kurutu-kurutu mogow la, u ka taa n'u ye tungafe. U bē faransitaasēbenw dilan u tōgo la sefawari 3000 wali 6000, k'a soro n'u sera faransi u ka kalosara dōgoyalenba ye sefawari 110.000 ye.

A kōlosira ko baaraden jōnw ka ca lasigidenso mogō yamaruyalenw de bolo, bawo olu lakananen don sariya fe sira caman kan. Kiirisow te, se k'u

nōmine.

Ode kōson, Safiya ta k'er'a bolo Alamine ye, barisa cogoya foyi t'a bolo k'a ka san 5 baara kelenw wari lasegin a ma. O temenen kō, a jatigimusō bolila ka t'a nēmadogo Kanada jamana kōno.

Nk'a n'a bōra lasigidenso baarakelaw la, mogō gansan wēre min mana minē a hadamaden nogon bilali la jonya ni faliya ni njuguya baara la, sariya b'a nōmine fo a ka baaraden danbe ka segin a ma, k'a ka sara dafalen fana d'a ma, k'a ka sariyaw bē latilen.

A jirala ko Faransi jōnkelē ton in ye jo soro a ka kiiriw bēs la san 6 kōno. Usara ka baaraden dōw ka kasabi lasegin u ma, an'a kunnafēn sefawari miliyon 1 ni tila fo ka se miliyon 25 ma.

U delila ka jatigi jugu dōw don kasol. Nka, u yēre ka fōli la, olu ka baara nogoyabagaw ye kotigiyēre ye, n'o ye jonya baarakelaw ye. Ni siran bōr'olu dusukun na, k'u ja farinya ka t'u jatigiw ka baara juguw kofopolisila, o bē se k'u lafasa ton ka baara nogoya kosebe.

A kōlosira ko baaraden jōnmusoman caman mana kōrobaya, u jatigiw bē siran, k'u wulu gen, k'u fili bōlon kōno, walasa a kana fōk'u bē ka mogow ladon ubara sariya ma minnuyamaruya donni na Faransi kōno.

Dōw fana genni sababu bē bō kōnobarako la, bawo cew bē bin u caman kan ka kōno d'u la diyagoya la. Jatemine min k'er'o sira kan, o y'a jira k'okolokojugu ninnucamany'udutigw n'u denkew yēre ye.

Jonkelē ton b'a seko damajira k'olu muso suguyaw ye. U bē siso d'u ma, k'u hakili sigi dugu taabolow n'a minbolow kan. Ton b'u dēmē fana u ka seka segin ufasola walika sigi Faransi yēre kōno.

Min ye Safiya ye, Ala barika la, ton y'o ka sēbenw bē laben, k'a bila ka taa Faransi woroduguyanfan dugu dōla. Aye baara soro yen, w'a tōgōla siso b'a bolo.

A kōlosira ko kun caman bē jonya baaradenya la, feere nēnamanw bē ka dabali min kōnni na. Min ye Afiriki ta ye, kerenkerennenya la, o juguya yōrō ye laadaw ni segen ni faantanya ye, bawo bangebagaw jurumanitigi dōw b'u denmusow feere kēnē kan, walasa ka se k'u yēre kunmabo.

**«SYFIA»
Basiriki TURE**

Ne b'a fe siginiden «sh» ka to a no na

N'be kuma bamanankan siginiden naani kan. An y'a ye bamanankan gafew ni kibaruseben kono, siginiden naani bayelemana k'olu nonabila ni kuraw ye : (ɔ), (ɛ), (n) (s) olu bilala (ò), (è) (ny) ani (sh) no na. Min ma se ka ne hakili mine, o ye (s) bilali ye (sh) no na. O la sa, ne koni tun b'a nini «Kibaru» ni balikukan ciyakeda fe(sh) fana ka falen ni siginiden kura were ye, min te (s) ye, walima a ka to a cogo la. O ka fisa ni (s) gansan ye ne bolo. La jini min be ne fe ka nesin «Kibaru» ni balikukan ma o de ye nin ye.

Cemogo Male n'a be wele ko Usumani
Sigeso-Konsigila Kucala mara la.

Jaabi :

Kibaru be Cemogo Male ladonniya ko taamasiyen kofolen in «s» te se ka segin ka ke «sh» ye sabu kan sariyaw b'a jira ko mankan kelen ka kan ka ben sebenni taamasiyen kelen de ma, i n'a fo «ŋ», «ɔ», «ɛ» n'u noggonnaw. «sh» ye taamasiyen fila nɔrɔlen ye noggon na. O kɔson ale bilala ka «s» ta. O kofe, bee ka kan k'a don ko siginidenw ni taamasiyenw ka kan ka sugandi cogo la, min be kan foli nogoya. Mali kono ani Mali ni jamana tow ni noggon ce, kerenkerennenya la an dafe jamanaw, an ni minnu jelen don kan dow la. Kan ye benkanfen de ye. O temenen ko, kumaden focogo mana caya cogoo cogo la, focogo min lakodonnen don kosebe, k'a jense, sariya y'a jira k'o focogo de be sugandi ka tow to yen.

An balimake ka bataki nafa ka bon kosebe

An balimake Basiru Kulubali ye bataki do ci «Kibaru» ma, ka bo Sananko, Negela fe, Kati mara la. A ko Ala ye mogo minnu ne min'u la, n'u te yeli ke tugun, kerenkerennenya la mogokorobaw, k'olu tege mine ka t'u bila foro kono tigafori la, ka soro mogo si t'u kerefe, k'o wale ce man ni, ka d'a kan mogo si t'a don fen min be tigaton jukoro; saw be se ka y'a jukoro. An balimake ye kuma nafamaba fo, k'a sababu ke fen min be na ni kasaara ye, ka mogowladonniya ola, oye kojumanba ye.

Musa Zan Konate
Balikukanaramogo Donbila-Somabugu-Kati

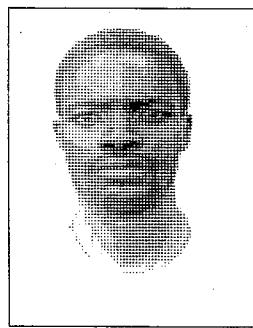
Nafa te kibaruseben tilali la

Ne ye ko do kɔlosi an ka yɔrow la. Kalo o kalo kibaruseben min be bo, mogo dow b'a san k'a tila-tila u ni noggon ce, k'a kalan. Ne bolo nafa t'ola, sabu n'i y'a laje misali la, kibaruseben ne folo la, i b'a soro sebenni do be yen, ka t'a to laban ne sabanan kan. N'e ye ne sabanan bo ka di do ma, ne folo doron kalanni nafa ka dogo; i te fosi faamu kunnafoni na.

Ni mogo min ye kibaruseben san, i b'i jija k'abe kalan folo, ka soro k'a di mogowere ma. O nafa ka bon ka teme kibaruseben new tilali kan mogow ni noggon ce. Ne ma nin wale in men mogo da n yere ne de y'a ye. O de kama n y'a fo.

Basiru Kulubali
Balikukanaramogo
Sananko - Negela - Kati

Togodalamogow m'u sago soro

An be don min na i ko bi, senekelaw o, jagokelaw o, togodalamogow si m'a sago soro k'a sababu ke fangako ye. Kofanga ka segin so; fanga seginna so k'a d'anw yere Gonba Tarawele ma. Antun ma deli fen minnu na, an y'olu ye ! O folo ye saalenko ye. Mogo o mogo be dorome soro sugu la, o bee be saalen sara, sugujo o sugujo la. A filanan, o ye bolifew ka papiyekoye. Wotoroba seben ye kemesa ya; bololawotoro fana ta ye kemesa ya. Motoba ta ye baa kelen ni kemefila ye. Don dow be k'a la, hali sugu te se ka jo senekela fe.

Gonba Tarawele
Doribuguni Kolokani

Demokarasiko kera jorenanko ye

Ne m'a don farafinna laban bena ke min ye k'a sababu ke demokarasiko ye. Nin san damadow kono, mogo hake min tor'a la, i b'a miliyon jate. Folo, ni fangabintun kera, n'oye «Kudeta» ye, mogo caman ni tun te t'a la; aw yere k'a ko laje ! Kodiwari be cogo min na bi; makariko dan bee don bi !

Manan Keyita
Sitantumu - Kita.

Mogofaga cayara jamana kono

Ne be kuma an ka danbe kan. N'an m'an jija, an ka danbe bena tunun, sabu walejugu minnu be ka k'an ka jamana kono sisan, folo olutunt'e ke. I te se ka kalo fila ke n'i m'a men ko do ye mugu ci do la, walima ko dow ye sira da mobiliw ne ka mugu c'u la. O ko kera kono na filiko ye bi. N'a fora k'an te se ka taama jamana kono, o tuma an be taa min? Ka bo Bamako ka taa Segu, o sira te se ka taama, ni binkannikelaw m'aw bolofew mine aw la. Ka bo Segu ka taa Nono, o fana b'o cogo kelen na. Bamako dugukonona fana be ten. An be t'an ko min, ka t'an ja min ? Ni jamana nemogo m'a laje ka nejinini k'a kola, a be geleya ka t'a fe, sabu da be mogow ye, nka sunogo tu ye !

Yaya Mariko
Kalabankoro - Kati

N'i y'a men ko sa, a kunkolo ko don !

Tine na kibaruko b'a fe ka k'an bolo «a ka ni, ee hee !» ye. O koro ye ka sewa, ka laban ka nimisa. Ni fen y'i diya, i b'a fo k'a ka ni; nka n'a ma k'i hakilinata ye i be laban k'a fo ko «ee hee !». Mun na n be nin fo ? Ne hakili la «Kibaru» nana walasa senekelaw, baganmaralaw, an bee ka bo noggon kalama k'an to an sigiyorow la. N'a fora ko kunnafonisewen be taa, nka mugan o mugan cema duuru doron de be kalan, o koje y'an lafili. Nin ye ne ka bataki woɔronan ye «Kibaru» la, nka kelen doron de kalanna. A be fo ko tow sera, nk'u te kalan arajo la; nafa jumen b'o la ?

Ne ka bataki dun be taa positive; bee b'a don k'o te taa musaka ko. N'a fora k'o bataki te kalan, aw yere k'a laje ! Ne koni b'a nini «kibaru» ni arajo mogowfe, sanko u nemogow, u ka do fara waati kan, walasa bataki bee ka se ka kalan, bawo n'i y'a men ko sa, kunkolo de don; n'o bor'a la, a to kera jurukise ye.

Modibodenbeli So
Nɔsonbugu - Cɔribugu Kolokani.

Juruko

Kuma kelen fora juruko kan, anw bara o diyara ne ye kosebe . A jirala ko ni mogo min ye juru ta, o juru ka kani o tigi la. N'o te, e ka juru ta, k'o wara ka tige e fadenke kun, o koje ka gelon de ! Nin be ke sababu ye ka nogoya don dugu kono.

Abulay Jakite
Namazana - Kijan

Banakunben ka fisa ni banafurake ye

Ne ye «Kibaru» baro lamenni damine arajomalila kabini Amamdu Gani Kante ni Mamadu Nama Jara be kunnafoni diwaati minna, fo ka n'a ke maliden bëe lajelen dungs ye; n ka foli b'aw ye !

N ka, seben cikunba ye cikelaw ni semudete mogow ni nogonc geleya de ye. Nin mogofila ye nogon gese ni nogon fale ye. An ka kélé be sisi bo; nk'a te men, k'a sababu ke cikelaw ka faamuyali ye. Yoro ma jeni tasuma fe, yoro ma kari, mogomaga faga, n'b'o foli ke Mali cikela bëe lajelen ye.

Fangaso mogow ye layidu minnu ta cikelaw ye, olu waleyali daminen, o fana diyar'an ye.

Nka, bana dokun be cikelaw, semudete ani Mali goferenaman kan, n'an ma kon ka bana in kunben, a geleya tenu bana sisan.

Sabu kooris minnu b'an bolo n'u ma se ka dan, olu ye samiyé ke, u datugulen don magasanw kono; dòw be funteni na; dòw be sumaya la. O la ni komrisi kura ma di mogow ma sanni samiyé nata ce, ni kórolenw danna, u te falen. Kuma bëna caya; wa soro tenu ke. O bëna ke san fila binni de ye goferenaman, semudete ani cikelaw bolo. Banakunben ka fisa n'a furake ye.

Mamadu Mariko
Senekela Banko - Falako - Joyila.

«KANI 2002» ntolatanba ka kan ka k'an haminankoba ye

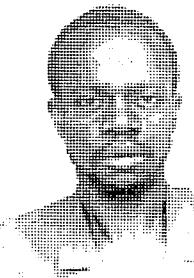
Fen min ye san 2002 ntolatanba ye, min bëna k'an fe yan Mali la, ne b'a nini maliden bëe lajelen fe, minnu be Mali kono an'a kókan, ce ni muso, denmisén ni makoroba, bëe k'a cesiri, walasa Mali dönnen don ni tøgo min ye ntolantanko la, do be se ka far'o kan cogoya minna. Ola, maliden bëe k'a ka kunko ye.

O temenen kofe, ne be dugawu ke an balimake n'a baaraké nogon Denba Kulubali ye. Ale joyoro tun ka bon an ka ntolatanko la kosebe.

Baarañumankela tun don. Denba tun be kunnafoni di ka bëe nisendiya. Ala ka lahara mogoya ye. Ala ka barika don a denw na.

Soyibajan Jara
Kodumadala. Nogno komini na.

Koori senebaliya nana nigelya caman ye

Koori senebaliya kera sababu ye ka geleyaw don Mali kono. Neb'a jini ni nin nogon be ke, sigikafé ka k'a la a n i nogonfaamuya,

Bakari Kone bawo n'i ye jatemine ke, a geleya sera senekelaw ma, sabu wari tun be sor'a la, ka fara balo kan. A ye geleya lase semudete

fana ma, sabu izini minnu datugura, olu ka ca kosebe.

K'a damine semudete nemogo la, fo ka n'a bil'a minaburu la, bëe ye dësoré geleya la.

Koori senebaliya geleya sera goferenaman ma, bawo lëndo te ka sar'a cogo la. Bamananw ko n'i y'a men k'ika sira te basakelé la, a danna dënén na.

San 2000 koori senecogo file Buguni mara kono.

Sekiteriw	Taari naniyalenw	Taari senenew	Danfaraw
Buguni	15.500	2.986	12.514
Dogo	7.300	605	6.695
Garalo	10.200	3.460	6.740
Kumatun	15.000	1.573	13.427
Koloniéba	21.000	5.150	15.850
Yafola	16.000	4.498	11.502

Bakari Kone
Sekeretéri «AW» Kinana - Koloniéba

Ji poyira tijannakaw ka falaw kono

Folo, ni tilema tun sera, anw ka dugu denmisén tun be taama ka taa baara nini na dugubaw kono. Nka sisano banna pewu. Ala be ka kojumanba k'anw ye. O ye kojumanba jumen ye ? Ji poyilenba be anw ka falaw kono sisan.

An be nakosene na sisan. Kolon dunyalenba ye metere kelen ye. Kolon dòw be yen, i b'i sigi k'olu ji soli k'a k'i ka nakofenw kan. A kera sababu ye, mogow be ka bo yoro wërew la ka na nakosene n'anw fe yan.

Yakuba Samake Jijanna - Negela - Katé

Winetiko kera baara ye.

Winetiko ker'anwfé yan geleyaba ye. N'a t'i bolo, negesotigi fara wotorotigi kan, ite se ka taa sugu la.

A kelen be fo ka sugujé ke kamanaganko ye !

Sugujdoni wari te min soro, n'a fôra k'i ko sara, o ye geleya ye de ! Ne hakili la saalen dörümé duuru-duuru ka fisa sugu mogontanyalen ye.

**Wena Kulubali
balikukalankaramogo
Jékuma - Wôlodo.**

Cew kundoniw ka fegen ni musow taw ye

Ko kelen be Bana yan sisan, cew ni musow ka hadamadenya taacogokan du kono. N'i ye du doniw jate cew ni musow ni nogon ce, i b'a soro Bana cew kundoniw ka fegen ka teme musow taw kan. Muso jolen be ni dukonona doni bëe ye.

N'iye musomaracogo laje Bana, a be mogo jigi tige. Muso be baara ke foro kono; ni no tigera ka ban, k'a gosi, k'a don jigine kono, cew ka baara bannen y'o ye du baloko la pewu. Nokise nali so, muso; a nasongo, muso; nokise mana ban, no were gosili, musow. Kabako be yoro min na, ni musow ye to tobi, dutigi ka muso min be yen n'o te tobili la bilen, o ta be ke ka dutigin'a buranmuso bila nogon na don o don, ko to te mogow fa.

E dutigi yere k'a laje. I te nasongo bo san kono; nokise kelen mana tunun, k'e ko jini. Nin ye fen ye Bana, ne Nolo ma min sidon.

Nolo Jara Bina Merijela - Dogo

Ni nangilikojugu ma don sigareti mankululiko jugu la, a te dabila

Dijne kenyakow jekulu min ye «OMS» ye, o baarakelaw y'a jira ko sigareti kelen be jorenanko ni siranko y'olu bese bolo, k'a da sigareti juguyacogo kan, hadamadenw n'u ka nafolo ma, fo k'o k'a danma jahadi ye, min kasaaratow be ka caya ka t'a fe. O siratige la, u y'a jira k'olu minnu y'a koje mogow faamuyalenw, dönnikelaw, nininikelaw ani jateminelaw ye, n'olu y'a fo ko

cayacogo ye sigaretiminnaw la. Olu cayalikojugu Afiriki jamanaw kono, ka teme desebagato jamana tow bese kan, o ye haminanko ye, ka d'a kan, denmisew de ye soroekelaw ye, baara barika b'olu de la, a t'u bangebagaw la tugun. Olu ka fensoro dulonnen te fosi la, n'u denw te. N'o denw banana, k'o sababu ke sigareti ye, o ye magosa dan bese ye. O magosakow cayali de nana nisorowjaasiliaanibalan donni ye yiriwalikow la, ka jamanawka bonogola geloya, n'o y'u ka netaa ye. Kabini «OMS» mogow faamuyalenw ka jate minelenw y'a jira ko fen were te ka finge bila denmisen caman ka hadamadenya la, k'u dese ka baara kologelen ke, ka mesen, n'u ninakili ma degun, fo sigareti gansan, jamanaw denbatigiw n'u nemogow bese jigi karila. U bese y'a faamuya

k'u ka sinijesigikow be ke denmisen minnu kama, n'olu ma sigareti bila, u te k'u sago ye, ka masor'u te mago ne u yere ye, kuma te mogow were ma. O siratige la, u ye tijne de fo, ka d'a kan, ni kamalenniw donna sigaretimin na, olu bese bese fili u yere ma, u be nedonnakow ni tulomageleyakow doron de ke, u b'u yere fisaya mogow ma, k'u yere bonya sokono baaraw, kungokono baaraw ani baara were ma, k'olute mogow ka dogoyama mogoye bilen, k'u te se ka karaba tugun, ka fen ke, min te ben u ka dinjelatige taabolo kura ma. Fen min ye npogotiginiw ye, n'olu ye sigaretimin damine, a be k'olu nena ko dijne taara k'u to.

O kama, u te si so kono tugun, u be si dugu kono, ka su kunfolo ke yaala la, bolonkononaw la, k'a kunfilanan ke donkeyorola, fo ka duguje. N'u segenen jiginna so, u b'u da ka sunogo, ka sor'u ma furanni ke, u ma minenko ke, kuma te tobili ma. N'u koroftora, u b'a jira ko du konofigi nege bor'la, ko ni fara ma k'u la, u be t'u kunfe. Sigareti folo de be denmisenniw tijne, k'u kafa, k'u balika k'u bangebagaw sago ye. U ka kamalenbaya n'uka sungurunbaya bese

be damine sigaretimin de la. Taalen nefe, do w be do lo min, ka dorogu ta, n'olu farala sigareti kan, u be k'u yerew sago ye.

N'u ker'o ye tuma min na, u cogoya n'u taabolo b'a jira k'u ma k'u bangebagaw sago ye, nka, u kera mogow were sago ye. O mogow were ye sigaretidilannaw de ye, minnu be Ameriki, Kanada, Faransi, Angileteri, Olandi ani faraje jamana tow kono. Olu ye kenyereye nafolobatigideye, minnutukanmada mogow ye, dijne kono, k'i ye masake, peresidan, magobatigi wali senkola were ye, ka masor'u b'olu bese ne fentigiya suguya bese la.

Mogow de mago be s'u ma, olu mago te se mogow ma, nka, n'u be fen min nakan, o be nebabu yoronin kelen. Mogow de be nebu fe, olu te nebu mogow fe, nka, n'u jora fen min tijeni kan, o be tijne yoronin kelen. O koro ye ko barika b'u la, u b'u sago soro, hali n'a be dadigi do la.

Onataa bese, haminanko b'u la, i k'a be bese lajelen na, cogo min na. Olu ka nafolo be soro sigareti min na, do be far'o minbagaw kan, cogo min na, o de y'u haminanko gelen ye. Sigareti be fen minnu ke hadamadenw na, u mago t'o la, o t'u ka sira ye. Olu ne be min na, o y'u ka nafolo bugunni de ye, u sebe donnen be min na, cogo bese la ani yoro bese la.

O siratige la, u ye taabolo kura do soro sigareti mankululicogo la, n'o ye mogow segereli ye, f'u sigidaw la, hali n'u n'o yorow ka jan nogon na, ka t'u sen don olu ka jamalajekow la, k'i jo n'uo musakaw bese ye, ka soro k'u ka baara ke, n'o ye sigareti mankululi ye, min y'u sekun y'a kenewkan. O mankululicogo kura min damineli ka ca ni san 10 ye, o ker'a danma baarada ye, min bolofaraw sigira yoro bese la, dijne kono. U m'o boloyelema k'ukunfe. Utunyejatemin de ke, min y'a jira k'u be mogow suguya minnu soro ka caya, n'olu bilali ka nogon sigaretimin na, o ye denmisennamogow ye. O kama, u y'u jija cogo bese la, ka bo jamanaw denmisenniw ka gintankow bese kalama, k'u keyorow n'u kewaati beedon, k'ulaben, walasa k'uka mogow bila ka t'o yorow la.

sigareti man ni, u ye kuma fo, min be kise kan, siga te min na, mogow ka kan ka da min na, ka masoro olu de ka baara don, u b'a don, u b'a kow bese kalama. O cogo la, u folola k'a fo ko ni sigaretiminna ye tasuma don sigareti la, k'a sisifili, ob'in'a f'a ye tasuma don a ka nafolo la, k'a jeni, k'a mugu fili finge fe. O koro ye ko sigareti min be nafolo caman tijne gansan, o te balofen ye, fura te; nafa fosi'ta la. Usoro la k'a fo ko sigareti be bana suguya caman bil'a minbagaw la, minnu b'u lanogo, k'u boloban, ka labank'ufaga. Uko sigareti ka tijeni cayaliko jugu koso, olu bese y'a kelenli baara bila baara tow ne, ka d'a kan, ale de ka mogow fagataw ka ca. U y'o misali ke fen min ye, o ye ko san o san, sigareti be mogow miliyon naani de faga dijne kono (4.000.000). U y'a jira ko n'i y'o mogow 100 kulu kelen fen o fen ta, i b'a soro mogow 70 be bo desebagato jamanaw kono, n'oye 70% ye, nka, u ko san 2030 la, i ko san 30, ninan k'o, sigareti ka mogow fagataw hake be ke mogow miliyon tan ye (10.000.000). A koje mogow faamuyalenw y'a fo ko fen min mone b'olu la, n'a digilen be bese lajelen na, o ye denmisennamogow

O gintan minnu ka ca dantigeli ma, o dōw ye farikolojēnajekow ye, dōw ye sekow ni dōnkow jiralikow ye. O b'i n'a fo sennabalontan, bololabalontan, bolokurunnakelē, negesoboli wali filimubōkow, tiyatiribokowanikonsérifikow n'o ye folikelaw, dōnkilidalaw ni dōnkelaw ka kēmē ye. O gintankēyōrōw la, ladiyalifēn suguya caman bē di, k'u tila mōgōw ni nōgōn ce. Mankutuliko siratigē la, o ladiyalifēn bē di gansan, walasa ka sigaretiko diya denmisenninw ye, a nege ka don u la, u k'a minni damine. A fēnw dōw ye farikolojēnajekelaw ka donfiniw ye, n'o ye dulokiw, kulusiw ani sabaraw ye, dōw ye tirikow, fugulaw, mānaforokow, minēnbilabōrōw ani magonefēn suguya caman wērew ye. U ka sigareti togōw sēbennēn b'u ka fēnw kan, sankok'olu n'u nōgōnnaw bōnōgōn ma, k'a jira k'olu taw ka n'i n'u ye. O temenēn kō, u bē wari ni sigaretiw di jekuluw ma, minnu y'u nōgōnnaw dan, u ka kūnbenw na. U bē n'in bēs kē, ka masor'u b'a dōn, k'u bē fen minnu di mōgōw ma, o musaka cayara cogo o cogo, u te bōne, u b'o-wari nonabila sōro, ka d'a kan, u bē sigareti caman minnu feere a gintanw senfē, o wari ka ca n'a fēndilenw bēs lajēlen wari ye, ka taa ka segin. Osiratigē la, u ka jateminelaw y'a jira k'u ka sigareti feerelenw dōrōme 20 kelen o kelen kan, n'u ka tōnō ma kē tama fila ni kō ye (2,7%) a bē kē tama saba ni kō ye (3,2%). Jatew y'a jira ko san 1999 la, Faransi, Ameriki, Angileteri ani Olandi sigaretidilannaw bēs kelen-kelen ye tōnō min sōr'a gintanw labenni na, Afiriki jamanaw ni dēsēbagato jamana tow kōnō, o benna dōrōme 4 de ma, dōrōme 20 kelen bēs kan, n'o ye 20% ye. O b'a jira ko nafa bē sōr'a la kojugu, k'o de kōson, u y'a kē natabaya ye, fo k'u yēresagokow labēn, k'olu k'u danma gintankow ye, k'u fara gintan kōrōw kan, ka sōr'u m'u sara mōgō la. Kabin'u y'o dantēmē walew caya yōrōw la, jamanaw ye sariyawta, k'a jira k'u tejen ni sigareti mankutuli ye tugun jamalajēyōrōw, baarakēyōrōw ani sirakunbēnyōrōw la, n'olu ye duguw ka foroba nēnajēkēyōrōw ye. Osariyaw y'a jira fana, ko hali sigareti kana min o yōrōw la, ka masorō sigareti sisi ka jugu a minbagaw n'u kērefē mōgōw bēs ma,

a b'u bēs bana, k'u lanōgō cogo kelen na. Sariya talenw ma labatoli min k'a cogo la, o de kēra sigaretidilannaw ni jamana dōw bilakun ye nōgōn na, fo k'a se weleli ma, sariyasow la.

Osiratigē la, dīs kēnēyakow jekulu min ye «OMS» ye, o fōlo de ye dīs sigaretidilannaw bēs lajēlen wele kēnē kelen kan, k'u ladōnniya ko sigareti kēlēcogo kura bē ka kē bēnkansēben ye, jamana 191 mōgō yamaruyalenw bēn'u bolonow bila min na, ka bēn san 2003 ma, ka sōrōk'af'uye, k'o kēlē kēka gelēn, ka wasa sōr'a la, n'olu sigaretidilannaw m'u kōnōnandiya, k'u sēn don a la.

Sann'o ka kē, san 1997 la, Afiriki jamanaw bēs togō la, «OMS» tun ye sēbēn dō ci Ameriki jamanaw fangaso ma, a k'a nini sigaretidilannaw fē, u ka dēsēbagato jamanaw senb'u ka natabaya nafolo nōnicogo la, n'o ye sigareti mankutuliko jugu, a yērekēliko jugu n'a feereliko jugu y'o faantan jamanaw kōnō, min kelen b'olu bolo sēgen fārali ye sēgen kan. Halisa, Amerikēn wma fēnf'ōla, u ma fēnk'ōla. O sēbēnko kōfē, san 1999, desanburukalo la, Senegali jamanaw sigareti kēlēlē jekulu mōgōw ni Ameriki sigaretidilannaw bilala nōgōn n'a dantēmē walekōw la, minnu kēra yēretha togola kēnē kan, Dakaro dugu kōnō, fo ka se sariyasow la. San 2000 Awirilikalo

la, Mali jamanā sigareti kēlēlē jekulu mōgōw fana ni Olandi sigaretidilannaw bilala nōgōn n'o dantēmē walekōw nōgōnnaw la, minnu fana kēra yēretha togola kēnē kan, Bamako dugu kōnō, fo ka se sariyasow la. O kiiri fila ma diya sigaretidilannaw la, Senegali ni Mali mōgōw wasara, u kunnawolola. Sariya tigilamōgōw y'a jira ko sigaretidilannaw ye yēresagokē min k'a kōnē la, ka sōrō sariya b'a la, jamana bēs kōnō, u jo kīsē kelen t'o la, u ye dōgōyamaliko de kē, mintē bēn. A nangili ma kē waribōko ye, nk'a kēra jalakiliko gelēn ani kangaridaliko gelēn ye, minnu y'u lamaloya. A fōr'u ye ko n'u y'a nōgōn wērē kē, o nangili wari bē caya kojugu. Senegali ni Mali mōgōw sōrōla ka wele bila jamanā tōw ma, ko ni nēdonna kēr'u la dorōn u kan'uyērē sēgen kuma caman na, u ka taa sariyasow la. Nin kōnē fila laseli min kēra sariyasow la, oye tanga bō sigaretidilannaw kan, minnu kelen bē k'u yērē minē fōlo, ka dō b'u ka dantēmē walew la, k'o sababu k'u sirancogo ye nangili n'a waricaman sarali ne. U b'o bolo min kan sisan, otaacogo b'a jira ko ni nangilikō jugu donna sigareti mankutuliko jugu la, hali n'a ma dabila, a te k'a kēcogo kōrō la, ka d'a kan, sigaretidilannaw t'a nini dō ka b'u bolola nafolo la, k'a kēfēn ye, min mōnē te ban.

Denisi Wiliyamu
ani Amadu GĀJI Kante

Fura dōw bē ka dēsē ka bana dōw kēnēya

Dīs jamanā hōrōnyalenw ka tōnba, n'o ye «ONU» ye, o bolofara min nēsinnen bē kēnēyakow ma, n'a bē wele «OMS», o nēmōgōso ka jateminesēben min bōra furako kan, san 2000 zuwēnkalō tile 12 don, a sabatilenb'okōnō, kobana lakodōnnēn dōw fura lakika yērēw dēsēra k'u kēnēya. Ajirala ko kēnēya tigilamōgōw ka kōlōsili bōr'o kan dīs jamanaw bēs kōnō f'u dar'a la. Bana minnu kōfōlēn b'a sēben kōnō, n'u ka ca dantigeli ma, olu bēs ye bana juguw de ye, minnu ka teli ka mōgōw faga, n'u ma fura kējoona, wali n'u furakēli ma k'a cogo la. N'a fōra ko fura dēsēra ka bana kēnēya, o te dabalibanko ni jigitigēko dōrōn ye,

o ye jōrenankō ni sirankō fana ye, ka masorō n'o tora senna, n'o kun ma dōn, ka dan sigi a la, banaw bē fēre hadamadenw fagali ma, dōgōtōrōw sigilēn nēna. O bē na ni fēn min ye, o ye fura kuraw dilanni de ye, k'u bila fura kōrōw nōna. Nk'a jiralen bē sēben kōnō ko furakurako kuma fōli ye furaw dilancogo nēdōnbalīya de ye; ko mōgō minnu b'o ko kalama, olu b'a dōn ko fura fēn o fēn bē bolo la dīs kōnō, o bēs nīnī baaraw n'u sifileli baaraw te donkelenko, dōgōkunkelenko, kalokelenko ani sankelenko ye. O b'a jira ko fura suguya bēs dilanni bē mēen senna, f'a dōw kuntaala bē se san 15 wali san 20 ma. O kōson,

Keneya

dögötöröw y'a jira k'olu t'u jigi da furakurako kan. Nka, u y'a fo, k'olu ka jate la, furaw dësecogo ka banaw keneya, ókunbë se kake furawhakeko ye, ka d'a kan fura te mago ne n'a dögoyara, fura te mago ne n'a cayara. Fura dögoyaliko be ye dësebagato jamanawdekono, k'osababukewariko geleya ye. Ni fura hake min sëbenna, n'o wari te bolo la, hake min wari be bolo la, o de be san. Hali n'o furakelicogo be se ka bana nogoya, a te se ka bana keneya. Ni banabagato sara nin cogo la, a be fo ko fura ker'a la, ka soro fura min ker'a la, o de ma laboli ke. Ni fura ma laboli ke, a te bana keneya cogo si la. Fen min ye fura cayaliko ye, o be ye setigi jamanaw de kono, wariko geleya te minnu konomogowla, n'u b'u sagonakow be se ke dantemenko ye. N'olubanana, ub'e fura caman san, k'o be bana keneyali teliya, ka banabagato lafiya joona. O furakelicogofana te bana keneyacogo ye, ka d'a kan, ni fura cayara nogon kan, u be girinya fo k'u dëse ka bana kele. Ni banabagato sara nin cogo fana la, furakeliko de fe fo, nka fura cayaliko te fo. O temenen ko, döw b'u ka fura dantigelenw be san, ka furakeli darmine, nka n'u nogoyara, ub'a dabilä. N'clu ka banaw wulila tugun, o turu be da furako kun, ka soro ma k'a këcogo la. Nin bee la, a sabatira ko ni bana suguya kelen ye mogo caman min, n'obana fura ker'ula, a be döw keneya, a te döw keneya. O te dabalibanko ye, ka d'a kan hadamadenw dacogo te kelen ye. Döw farikolo ka bon ni döw ye, döw kolo ka girin ni döw ye, döw gababu ka kene ni döw ye, döw be fen do kun ka teme döw kan. Kumalusunuya la, fura te fen ne döw ka bana la, a be döw ka bana keneya, a be döw ka bana juguya, a be döw yere faga. Nin kow n'u nogonna minnu dantigelen be «OMS» ka jatemineşeben kono, olu be ka caya dije jamanaw kono ka t'a fe cogo min na, o de kelen be siranko ye keneya tigilamogow bolo fo k'u koro. Olu negannen cesirilen be fen minnu na sisani, o folo ye nininibaara ye, k'a don

munkesonfura döwtëbana döwkeneya tugun. A filanan ye jatemine ye k'a banaw don an'u te keneya jamana minnu kono. O siratige la, fen minnu jate sera ka min, olu döw file : • Irisi jamana ni Sinuwa jamana fila bee kono, a sabatira ko bana jugu min ye sogosogoninje ye, o fura barikama fila minnu be dije kono, olu bee desera ka banabagato minnu ka sogosogo keneya, olu jate minelen benna mogo 10 nogonna de ma, mogo 100 kulu kelen bee kan, n'o ye 10% ye. O cogo la, Tayilandji jamana kono, n'o ye Azi jamana do ye, a sabatira ko sumayabana min be wele ko sufefarigan, n'a ka mogofaga ka teli, o fura suguya numan saba minnu lakodonnen be, olu te fosi ne tugun sumayabana keneyali la, Tayilandji jamana mumé kono. O koro ye k'a bana min sababu ye sosokinda ye, këlecogo t'o la tugun; a segen n'a töro be bonya kojugu; a kasaara n'a manumako be caya kojugu, ka d'a kan n'a ye mogo min min, a b'o faga. A sabatira ko dije jamanaw bee kono, sayibana min b'a jira ko binedimi be mogo la, o fura kura min botuma ma meen, odesera ka mogominnu keneya, olu jate minelen benna mogo 30 de ma, mogo 100 kulu kelen bee kan, n'o ye 30% ye. Fen min ye bana sidonbali ye, n'o ye sidabana ye, n'a ka jugu ni bana bee ye, n'a ye mogo min min, siga t'a la, a b'o faga, a jirala ko fura min soro'la, n'o b'a banakisë bali ka farikolo yoro kenemanw lasoro, o b'a sidabana mada de, nk'a t'a keneya. A fura ko n'a fura tali dabilala doron, ni banakisë ye farikolo tije ka dan yoro minna, a b'a ta o yoro la, k'a to bee tije. O koro ye sidato si to bee keli y'a fura talila. Nka, a fura songogelyalikojugu n'a soro'baliya kera sababuye, ka tijeni sira labila sidabana ye. Ocogola, sida be k'a ta ke fagali ni fagali ye yoro bee la, dije kono. O fagali barika ka bon yoro minna na, o ye dësebagato jamanawye, Afirikijamanawbe minnu cema. A sabatira fana ko fura fen o fen soro'la kanseri la, n'o ye jolijugu keneyabali ye, min be hadamaden

farikolo yoro'dominé k'a tije, a kokanna wali a kono la, o bee deselen be ka kanseri furake yoro bee la, dije kono. A sabatira ko Endujamana kono, balofen nogolenw be bana min bila hadamadenw nugubakunna, n'obana b'a jamana faantanna mogow bee la, o fura desera ka nugubakundimitominnu ka bana keneya, olu hake kera mogo 60 de ye, mogo 100 kulu kelen bee kan, n'o ye 60% ye. A sabatira tugun ko kabini san 10 hake kono, fura min be bolo la, a Endu jamana kelen kono, n'a tun be togotonin bana fura ke fo k'a keneya, o fura deselen be sisani ka togotogonintow keneya, folu be ka sa, ka caya, don o don, ka t'a fe. O cogo la, fura mintun be kono nabana suguya do keneya, n'o togo ye «tifoyidi», min be soro ji nogolen fe, n'a farigan barika ka bon kojugu, o fura fana desera k'o bana keneya, ale Endu jamana kelen kono. A jirala ko yoro bee la dije kono, fura suguya caman minnu dilankunye hadamaden farikolo demeli ye ka banakisë kelle, n'u bee be wele ko «antibiyotiki» ko n'i y'o fen o fen keme kulu kelen ta, i b'a soro tilance folo be mago min ne baganw ni jolomafenw ani senefenw ye, a tilance filanan t'o nogon mago ne hadamadenw ye. O koro ye k'o antibiyotikiko kera jigilatigeko ye dögötöröw bolo, k'osababuk'a furaw dësecogo ye ka hadamadenw keneya, ka soro'la be baganw ni fen tow bee keneya. A jirala ko bana suguya were minnu be banabagato döw min, k'o far'uka bana kan, n'uladara dögötörös la, nifura tun soro'la ulakabini tumajan, k'o fura te fosi ne tugun banabagato ladalenw ye dögötörös kono. A sabatira k'o fura barika ka bon cogo o cogo, a desera ka banabagato hake minnu keneya dije kono, olu jatemineken benna mogo 60 de ma, mogo 100 kulu kelen bee kan, n'o ye 60% ye. O siratige la, fen min kolosira, o ye k'a bana suguya were be banabagato ladalen mogo 14.000 de faga san o san Ameriki jamana dögötörös kono. O koro ye ko bana minnu kera olu ka saya sababu ye, o t'u ka bana koro ye, minnu y'u lada

dögötörösow la, nka, o ye bana kuraw de ye, minnu y'u min dögötörösow la, n'u fura ma se, cogo si la k'a banabagato masinawkenya. Ninkow bëe la, kenye tigilamogo minnu bë yereñininka la, olu be bolo min kan sisan, o yesigasiga boloye, k'osababu k'u bolo dabaliya y'a kise kan, n'o y'a kun donni ye. Fosi te ke, ni kun t'a la. N'o kun ma don, fosi te nénabo, ka mincogo sor'a la, ka bëe bilasira. Kunnasiri koson, a kelen be döw jëna ko hadamaden döw farikolo barika de banna fo furaw te fosi k'u la tugun. O cogo la, a kelen be döw jëna ko furaw de barika banna fo k'u desse ka banaw kenye. Döw ko n'a kera cogo o cogo ye, furaw be ka mago ne banabagato ye, hali n'a kolsira k'u barika ka bon döw kan ni döw ye. Olu y'a jira koni fiye tun be furaw la, n'u tun man ni, o no tun te ye banabagato damado döron na, a tun be y'u bëe lajelen de la, jamanaw bëe kono. Ni fura suguya kelen sera ka döw kenye, ka desse ka döw kenye, o kun be nini sira fila de kan. A fölo ye tangalibaliya ye fura nanbaralenwwali fura ladegelenw ma, minnu be sor' yoro bëe, n'u songo ka nogon, ka sor' nafa t'u la, ani fura tijenenw, n'o ye furaw ye, minnu keli waati temena, n'u ka kan ka lafili, k'o sabau k'u barika banni ye. A filanan ye jantobaliya ye furakelicogola, n'o ye hakéko, waatiko ani baloko dantigelenw ye, minnu matarafabaliya ye baasi ye. Furakeli döw be ke sogomada la, sanni daraka ka dun, döw be ke daraka senfe, döw be ke daraka kofe. A b'o cogo la tilefe, wulafe wali sufe. Furakeli döw nenabobaliya sababuye balontanya, lafiyabaliya ani sigida lakanalibaliya ye. Nin kow n'u nogonna minnu b'a furakola, olu de be k'a kun donni geleya dögötöröw bolo. Olu y'a jira ko sanni ne ka sor'a ko la, fura minnu be bolo la sisän, cogo si kana tige olu la, bëe k'i ta k'a kecogo la, ka d'a kan, ka gelan iliccs nögou u kan, kojugu.

«OMS»
Amadu GANI Kante.

Taare ! K'a ta san 2002 zanwiye kalo tile 19 na ka t'a bila fewuruyekalotile 10 na Malibëna Afirik intolatanna janawbisimila.

Farafinna ntolatankow jënabò jekulu «KAFU» ka mwgawel ka kan ka segin ka na Mali la zuluyekalo kono, dugubaw sugandilli kama, minnu ka kan ka dunanw bisimila san 2002 ntolatanba hukumu kono. Ube na yorow labenniba rawlaje, k'a segesegé, n'o y'a cros u bëe sera ka ke konuman.

Hakilijigin na, san 2000, setanburukalo «Kibaru» kono, an da sera Mali soroko ni hadamadenyako ni seko ni döñko jekulu «CESC» jorenankoba do ma san 2002 KUPUDAFIRIKI labenni kadara kono an ka jamana kan. Jekulu in töndenw y'a jira ko danaya min dara Mali kan Farafinna bëe hake la ka san 2002 KUPUDAFIRIKI balontan kunbenw laben an ka dugu 5 kono, n'o ye Bamako ni Kayi ni Sikaso ni Segu ni Moti ye, ko kumamugu döron te se k'o danaya minen fa.

U y'u hakilina jira ko facogo kelen min b'o la, o ye Mali seleke naani ka cesiri ni timinandiya ni bolodogcorma - ni fasodennumanya tiimeli ye, ka baaraw ke kene kan Afiriki ntolatankow jënabò jekulu «KAFU» ye minnu nini an fe ni KUPUDAFIRIKI te t'o ko.

«CESC» jorenanko in tun ye malidenw bëe jorenanko ye, bawo ni kamalenkoro y'a da fa mugu la, i b'a sor' a niginji de b'a da .

Burukina Faso sera ka «KUPUDAFIRIKI» laben çoy min, mun be Mali desse o la. Sariya la, Afiriki ntolatankow jënabò jekulu «KAFU» ka kan waati ni waati ka t'jeda baaraw kan, minnu kalifara «KUPUDAFIRIKI» labenni jamana la. O segesegeli kun ye k'a laje n'o y'a sor' o jamana masina be se wali n'a te se k'ijo ni Afiriki tulonba ninnu ye. Baara minnu nininen don, ni balontanba in te se ka k'olu k'o, n'o baaraw ma se ka waleya sarati kofolen kono, «KAFU» be labenw bësiojamana deselenna, k'a kalifa jamana

TULON

Nin desen fila dilanbaga y'a dab'a kama, ka fili 10 k'u la. A'y'olu nini.

1 - Duliki kanda. 2 - Baranin min be tegé knd. 3 - Misi nün. 4 - Jir min balaminine don sanfe la. 5 - Juru dulominen nün d. 6 - Bagan bife d. 7 - Kalaw dugumala. 8 - Duliki bunifu d. 9 - Bagan tlu. 10 - Kamalennin bonbow.

Jaabli

Tulon te sebe sa

were la. San 2000 KUPUDAFIRIKI bosir'o cogo de la Zinbawe la k'a kalifa Nizeriya ni Gana la. Komi Malidenw jønkan ye ko saya ka fisa malo ye, san 2001, zanwiye kalo tile 20, Afiriki ntolatankow nønabo jekulu «KAFU» peresidan Isa HAYATU y'a bila jekulu do ne ka n'a laje ni Mali be maloya sira kan san 2002 KUPUDAFIRIKI baaraw tiimeli la.

«KAFU» ka sègesègeli jekulu kerenkeren y'a ka baara damine kayi dugu la. Bisimilali min dara Isa HAYATU n'a nøkanmogow kan an'u ye baara minnu y'u ne la, n'o sira ka waleya waati kunkunrunniw døron kono, o y'u nimisi wasa. Balontankeneba yere jora fo ka s'a tila la.

Kayi ka kan ka dakabanan siso minnu jo, n'o hake bëe lajelen ye 120 ye, a jirala k'o 112 be banni sira kan. U taar'u ne da lotoliwni degelikenewni pankurunjiginyoro fana kan, minnu y'u ne fa.

Kayi bølenko yen, «KAFU» jekulu y'a kunda Moti kan. Sumaya minnu donna KUPUDAFIRIKI labenw na, u da ser'o ma. O n'a taa bëe, motikaw y'u cesiri, k'a damine magobatigiw la ta se mogo tow ma, u sera ka sefawari miliyari ni ko fara nøgon kan, k'u jeniyoro fin san 2002 KUPUDAFIRIKI baaraw la.

Sègesègeli law ma dan soro Moti sigibagawka timinandiya la ntolatanyorow nidunanw bisimilayorow ni pankurunkene baaraw la.

Nka Moti mara kuntigiba Basidi KULUBALI y'a ka jore jira min kan, o y'a ye ko nin baarabaw kana na don bogø la mara døw kono, k'o sababu b'u ka baaraw sumayali la wali fen werew. A ko n'o te, bëe ne be motikaw ka cesiri la.

O jore min be Moti la doonin, hali o tamaki te Sikaso mara la, bawo sikasokaw solila ka wuli «KANI» baaraw fe, kabini danaya

dar'u kan don min na. «KAFU» nømogow be se k'o sementiya, bawo u taar'a soro Sikaso degelikene fila baaraw kuncera a be kalosaba bo. Dakabanan siso 60 minnu kakankajøsikasokaw fe dunanw kunbeni kama, olu to te bëre ye. Dumunikeyoroba kelen anidogotoroso kelen jora bisimilayoro kerefe. Bëseya baara dologirinba do be ka waleya fana Sikaso, walasa dugu be se ka jøya cogo min na, k'a sigi diya dunanw ye. Isa HAYATU n'a nøkanmogow y'u ka sègesègeli baaraw laban Mali faaba la n'o ye Bamako ye. Afiriki janaminingjanaw k'a kan k'u kogo da nøgon na farikolojenajeyoroba min kono, n'o togo dalen don diyagoyafanga bindon na Mali kono, Marisikalo tile 26, utaar'u ne daamu bo o kan. Mogø 50.000 ni ko sigiyoro b'o kene kan. A baara gelenmayoro banna. A to ye yelema misennin døw ye, minnu keli bëna lafiya di Mali dunanbaw ma KUPUDAFIRIKI ntolatanw waati.

Degeliyoro min togo dalen don Mamadu KONATE la, okuntigiy'a jira Isa HAYATU la, k'ale be tila a ka baaraw bëe la kalo 6 kono. Isa KAYATU y'a jaabi ko n'o sarati ma se ka tiime k'a te ben, bawo Afiriki tulonba in barajuru ye Bamako ye, n'o ye Mali faaba ye.

U selen, farikolojenajeyoroba kan, min togo dalen don Mali peresidan folo Modibo KEYITA la, Isa HAYATU yere kabakoyara komun na Mali b'a fe k'o ke degeliyoro ye, k'a sorojanaw ka kunben døw be se ka k'o kene kan. A y'a jira k'o kene y'a ne fa cogo min na, a døw la a be se ka ke kunben kene døye. O la, ntolatan kulu filia be to Bamako, ka kulu tow tila maraw ni nøgon ce, minnu bëna sugandi «KUPUDAFIRIKI» kadara kono. A jirala ko n'a ma ne ko Modibo KEYITA togo la farikolojenajeyoroba bëna ke kunbenyoro do ye fo ka sefawari miliyon 800 nøgonna don a labenni baara

misenninw dafe.

«KAFU» cidenw ka sègesègeli kuncera ni lajeba do ye Bamako, san 2001, zanwiye kalo tile 25, min senfe Isa HAYATU y'i dantige kunnafonidilaw ye san 2002 KUPUDAFIRIKI labennibaaraw kan Mali la.

Isa HAYATU ma fila ke. Kuma dir'a ma yoro min na, a y'a jira jama la ko nin ko in te bila dagagirin da la, sani a ka muru meen basu kan na, Ala sago, malidenw sago, ale n'a ka jama ye min y'u ne la Mali kono, o b'ale n'a ka jekulu bo, wa a b'a kan di ko san 2002 «KUPUDAFIRIKI» bëna tan an ka jamana kono, k'a damine san 2002, zanwiye kalo tile 19na ka t'a bila fewuruyekalotile 10na. «KAFU» kuntigiba ye kuma tige kunnafonidilaw la, k'u tawt'u kono. Nka a ka kuma laban na, a y'i sinsin bëseya kono kan kosebe, k'a jira k'o de bëna ke a nakunba ye Mali la, san 2001, zuluyekalo la.

Isa HAYATU ye jininkaliw bëe jaabi. A ma nøgo kise kelento a ka kumaw la. A ko ale yerekun y'i sen don Mali ka «KUPUDAFIRIKO» la k'o sababu ke peresidan Alifa Umaru KONARE ka laadiriya ye ani Malidenw y'u seko ni dønko min jir'a la san 1995 KUPUDAFIRIKI senfe min labenna Bamako, farafinna ntolatanna jana mankanninw ni nøgon ce

Isa HAYATU ye ntolatanyorow 6 mamine «KAFU» togo la, n'o ye Bamako ta fila ye ka fara Kayi ni Sikaso ni Segu ni Moti taw kan. A ye min d'o kan, o ye k'a fo ko n'a diyara Mali ye, a be se ka yoro 4 wali 6 ta. O bëe b'an yere sagona na.

Peresidan Alifa Umaru KONARE ye Afiriki ntolatankow nønabo jekulu kuntigi Isa HAYATU bisimila, san 2001, zanwiye kalo tile 24.

Basiriki TURE

Samatasègew ye san 2002 KUPUDAFIRIKI laben damine

Ni Mali ka KUPUDAFIRIKI labenniko tøna ke tinba k'i magan bala ye, an man kan ka dan dunanw sisow ni ntolatanyorow ni dugu bëseya walew døron ma. Malintolatankow nønabo jekulu «FMF» ka kan k'i bolo di farikolojenajekow ni denmisénw togo la minisiriso ma ka samatasègew laben, walasa u ka se k'an kunnawolo, an ka baara belebele minnu kera Kayi, Sikaso, Segu, Moti ani Bamako, olu kana don bogø la.

Samatasègew labenni hukumu kono, degelikaramogø kura min tara Mali fe, n'o ye Oromano MATE ye, o taara ni denmisénw ye Burukina Faso badenya balontandola, min kera Wagadugu, san

2001, zanwiye kalo tile 23.

Samatasègew y'u wasa don Burukina Faso sokewla, nibi 2ni0ye. Denmisénw y'o sebaaya min soro, o b'an hakili sigi doonin, bawo a be waati bo, kabini samatasègew labenni kalifara Oromano MATE la, utun ma balon nønama tan folo min be mogø ne fa.

A dogolen t'an si la ko Burukinakaw y'u kogo da siñe caman Afiriki jana caman ta la. O tuma ni Oromano MATE ka cedenw sera k'olu gosi u yere bara, o b'a jira ko an ka degekaramogø kura ka baara damine ka ni. An be dugawu k'a ye, k'a jir'a la k'an b'a koko sanga ni waati bëe, bawo san 2002 KUPUDAFIRIKI be malidenw bëe ni kan.